

کارل مارکس:
سرمایه

زندگی
روزانه

۱۳۹۷

www.ketab.ir

این کتاب ترجمه‌ای است از:

"Karl Marx: *Capital*", by Tom Rockmore, in *Central Works of Philosophy*, (Volume 3: The Nineteenth Century), John Shand (ed.), Chesham: Acumen, 2005, pp. 183-208 (ch. 7)

Rockmore, Tom

سرشناسه: راکمور، تام، ۱۹۴۲ م.

عنوان و نام پدیدآور: کارل مارکس، سرمایه / تام راکمور، مترجم؛ محمد هدایتی، دبیر مجموعه و ویراستار؛ حسن عرب.

مشخصات ظاهری: ۸۰ ص، ۹۶۵-۶۰۰-۹۷۸ و ۱۲/۵ × ۲۱/۵ س.م.

فهرست: متون محوری، فلسفه، ۱۱.

ترجمه‌ی یکی از مقالات جلد سوم کتاب *Central Works of Philosophy* به ویراستاری جان شاند

است که تحت عنوان "Karl Marx: *Capital*" منتشر شده است.

موضوع: مارکس، کارل، ۱۸۱۸-۱۸۸۳ م. سرمایه -- نقد و تفسیر.

موضوع: *Marx, Karl, 1818-1883. Capital - Criticism and Interpretation*

موضوع: سرمایه، موضوع: *Capital*، موضوع: اقتصاد، موضوع: *Economics*

شناسه‌ی افزوده: هدایتی، محمد، ۱۳۶۶ -- مترجم

شناسه‌ی افزوده: عرب، حسن، ۱۳۶۶ -- ویراستار

شناسه‌ی افزوده: شاند، جان، ۱۹۵۶ م. -- ویراستار

شناسه‌ی افزوده: مارکس، کارل، ۱۸۱۸-۱۸۸۳ م. سرمایه

شناسه‌ی افزوده: *Marx, Karl, 1818-1883. Capital*

ردمبندی کنگره: ۲۰۸۲ س ۲/م ۱/۱ HB ۵۰۱/۱

ردمبندی دموئی: ۲۲۵/۴۱

زندگی روزانه

www.everydaylife.ir

رن مجله‌ی فلسفه

کارل مارکس
سرمایه

تام راکمور

مترجم: محمد هدایتی

دبیر مجموعه و ویراستار:

حسن عرب

طراحی ساختار کتاب:

کارگاه گرافیک سپهر

طراحی صفحات:

پیمان فرگاهی

چاپ یکم: ۱۳۹۷

اجرای جلد:

سید مجدمرضا آل یاسین

لیتوگرافی، چاپ و صحافی:

واژه‌پرداز اندیشه

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۶۵۰-۸-۳

قیمت: ۱۳,۰۰۰ تومان

همه‌ی حقوق محفوظ است.

پیشگفتار/ ۹

[مقدمه] / ۱۳

درباره‌ی فهم اندیشه‌ی مارکس/ ۱۵

سفه‌ی مارکسی/ ۱۹

مارکس، هگل، و اقتصاد سیاسی/ ۲۳

تاریخچه‌ی انتشار سرمایه/ ۲۷

داده‌های قدمتی سرمایه/ ۳۱

فصل اول سرمایه/ ۵۱

اشاراتی دیگر به سرمایه/ ۴۳

اقتصاد سیاسی مارکس و اقتصاد معاصر/ ۵۷

برخی انتقادات (متعارف) به اقتصاد سیاسی مارکسی/ ۶۱

نتیجه: مارکس و اقتصاد معاصر/ ۶۷

یادداشت‌ها/ ۶۹

کتاب‌شناسی/ ۶۹

نمایه/ ۷۵

پرداختن به تاریخ فلسفه چه ضرورتی دارد؟ اساساً نسبت فلسفه و تاریخش چیست؟ آیا فلسفه ورزی بدون آکسی از تاریخ فاعله ناممکن یا دست کم ناشیانه نمی شود؟ پرسش هایی از این دست پیشینه ای به قدمت خود فلسفه دارند؛ از ارسطو، نخستین تاریخ نگار فلسفه، که از سده های پرداختن به دیدگاه های پیشینیان به منظور کشف سویه های جدید بحث و اظهار نظر یافتن از موضع خود می گوید^۱، تا مباحث پردامنه ی اخیر درباره ی مزیت و ضرورت مطالعه ی تاریخی-تکوینی فلسفه^۲. موقعیت خاص فلسفه در میان دیگر دانش ها - نه صرفاً تابعی از برداشت های گوناگون از 'ماهیت' فلسفه است - به این پرسش مداوم زده است؛ برخی، از جمله در میان فیلسوفان تحلیلی، فلسفه را هم جنس علوم تجربی می دانند.

1. Aristotle, *Metaphysics*, trans. by H. Lawson-Tancred, London: Penguin Books 1998, §984a

2. E.g. Rorty, R., Schneewind J.B. and Skinner Q. (eds.) *Philosophy in History*, Cambridge: CUP 1984

و مدعی اند همان طور که در آموزش علم از تاریخ علم سخنی به میان نمی آید، هنگام فلسفه آموزی نیز مطالعه ی تاریخ فلسفه کاری عبث است.^۱ برخی دیگر فلسفه را در مقابل علوم تجربی و در زمره ی علوم انسانی می شمارند و از این رو فهم آن را به درک بافتار و شرایط تاریخی- اجتماعی شکل گیری اش وابسته می دانند.^۲ گروهی دیگر برای فلسفه در مقابل دیگر دانش ها جایگاهی «اولی» قائل اند — خواه به عنوان «دانش پیشینی»، «دانش متقن» (strenge Wissenschaft) یا در هیئت نوعی «خرد جاویدان» (philosophia perennis) — و بنابراین پژوهش در باب حقایق غیر تاریخی فلسفه را چیزی بیش و پیش از مطالعه ی عقاید گذشتگان می دانند.^۳ در دیگر سو، همانی یابی می که یک تنه شأن تاریخ فلسفه را تا حد خود فلسفه برمی کشد و فلسفه ورزی می درک درست مسائل فلسفه و حل آن ها را جز از طریق مطالعه ی تاریخ تکوین سازش سر نمی داند.^۴ اگر از این جستارهای نظری بگذریم، امروز تاریخ فلسفه (فاغ از بنده و حونش) عملاً چه جایگاهی دارد؟ کافی است به اقبال هرچه بیشتر سنت فلسفه ی تطبیقی (این اولین و مهم ترین متهم نادیده گیری تاریخ فلسفه) به مباحث تاریخی فلسفه ی ما می داشته باشیم.^۵ دلیلش احتمالاً این است که همه پذیرفته ایم «برای اینکه به درستی بفهمیم چه می خواهیم انجام دهیم، باید بفهمیم چگونه به جایی که اکنون در آنیم رسیده ایم».^۶

1. Glock, H.J., "Wittgenstein and history", in Pichler, A. and Säätelä, S. (eds.), *Wittgenstein: The Philosophical and his Works*, Frankfurt a.M.: ontos verlag 2006, pp. 283-4; see MacIntyre A., "The relation of philosophy to its past", in Rorty and..., *ibid*: pp. 39-40

2. E.g. William, J., *Philosophy as a Humanistic Discipline*, Princeton University Press 2008; cf. Porty, R., "The historiography of philosophy: four genres", in Rorty and..., *ibid*: pp. 57-60

3. Vgl. Kant, I. *Prolegomena*, hrsg. von K. Vorländer, Leipzig: Felix Meiner 1920, S. 1

4. Hegel, G.W.F. *Vorlesungen über die Geschichte der Philosophie I (Werke 18)*, Suhrkamp: Frankfurt am Main 1971, S. 18-9 F.

5. E.g. Sorell, T. and Rogers, G.A.J. (eds.) *Analytic Philosophy and History of Philosophy*, Oxford: Clarendon Press 2005

6. Taylor, Ch. "Philosophy and its history", in Rorty and..., *ibid*: p. 28

این فهم — به عبارت دقیق‌تر، این خودآگاهی — چگونه میسر می‌شود؛ با روایت کدام تاریخ؟ بی‌تردید صرف عقایدنگاری (doxography) کفایت نمی‌کند. به علاوه باید از دورهیافت افراطی و متأسفانه شایع پرهیز کرد؛ نه فیلسوفان گذشته را طوری «بازسازی» کنیم که ضرورتاً آن‌ها را به مسائل فلسفی امروزی ربط دهیم و با تقلیل و گاهی سوءتفسیر ماهیت کارشان و نادیده‌گیری وجوه افتراقشان با ما تصوری «روز از آن‌ها بسازیم»؛ و نه اینکه چنان وسواس آمیز بر قرائت آن‌ها بر اساس اصطلاحات و بافتار تاریخی زمانه‌ی خودشان تأکید کنیم که در فضای امروزی دیگر نثرن از آن‌ها جز به عنوان عتیقه‌هایی در موزه سخن گفت. البته چنانکه رورتی می‌گوید، در دورهیافت، مادامی که از افراط بپرهیزند، هر یک به جای خود کارکردی خاص دارند. روشن است که هر اندیشه در بافتار و شرایطی مشخص بیان می‌شود؛ حال آنکه آیا ما برای آن بافتار جایگاهی ویژه قائل هستیم یا نه، بستگی به آن چیزی دارد که می‌خواهیم از آن اندیشه به دست آوریم. اگر صرفاً در پی این هستیم که به حیران‌اندیش پیردازیم تا با متفکران گذشته درباره‌ی مسائل امروزی وارد گفت‌وگو شویم، و موضع فعلی خود را توجیه کنیم، مادامی که به انجام این کار آگاه باشیم، می‌توانیم به این «بگرد میدان دهیم». اما اگر در پی خودآگاهی هستیم، باید تا آنجا که ممکن است به شرایط و لوازم بیان آن اندیشه پیردازیم و از زمان‌پریشی (anachronism) دوری کنیم.^۱

مجموعه‌ی «متون محوری فلسفه»^۲ که اکنون ترجمه‌ی یکی از متاله‌های آن در قالب این کتابچه در اختیار شماست، از این حیث شاخص است که تا این حاشیه را از طریق بررسی و تفسیر آثار بنیادین آن روایت می‌کند. از هر فیلسوفی برر

1. MacIntyre A., *ibid*:31,39

2. Rorty, R., *ibid*:55

3. *Central Works of Philosophy* (5 vol.), John Shand (ed.), Acumen 2005-6

یک اثر و مشخصاً آنی انتخاب شده که با برنهادها یا دیدگاه‌های انتقادی‌اش هنوز آن فیلسوف را، از برخی جهات، زنده یا قابل ذکر نگاه داشته است. نگارش هر مقاله به یکی از متخصصان آن حوزه سپرده شده است تا این تاریخ متنوع، آشکار یا ناآشکار، به تعدادی موضوع یا مسئله‌ی محدود و مشخص تقلیل نیابد. معرفی نظام فکری هر فیلسوف از طریق بررسی مهم‌ترین آثارش، و نه بالعکس، به خواننده امکان می‌دهد که به جای مطالعه‌ی کلی‌گویی‌های معمول تاریخ‌های فلسفه، با خود آثار روبه‌رو شود و نخستین گام جدی را برای فهم افکار فیلسوف مدرن بر خود بردارد. مواجهه‌ی مستقیم با متون چیزیست که امروز ما در فضای پراسترس و متفاوت فلسفه در ایران بیش از پیش بدان نیاز داریم و امید است این مجموعه دایره‌ی دهم مسیر باشد.

دبیر مجموعه